

Bijlage: appreciatie herstel- en veerkrachtplan Polen

Samenvatting

Het Poolse herstel- en veerkrachtplan is onderverdeeld in 19 componenten, die bestaan uit 49 hervormingen en 53 investeringen. Van de middelen zal 43% worden besteed aan klimaatdoelen en 21% aan de digitale transitie. Het plan voldoet volgens de Europese Commissie (de Commissie) aan het *do no significant harm*-vereiste. De grootste investeringen zijn gericht op het versterken van de weerbaarheid en het concurrentievermogen van de economie (4,7 miljard euro); hernieuwbare energie en vermindering van de energie-intensiteit (13,9 miljard euro); de digitale transformatie (4,9 miljard euro); verbetering van de gezondheidszorg (4,4 miljard euro); en groene, slimme mobiliteit (7,5 miljard euro). Het Poolse plan omvat in totaal 23,9 miljard euro aan subsidies en 11,5 miljard euro aan leningen, in totaal 35,4 miljard euro.

Aansluiting op landspecifieke aanbevelingen

De voorgenomen hervormingen en investeringen sluiten volgens de Commissie aan bij de landspecifieke aanbevelingen voor Polen uit 2019 en 2020. Ook dragen de voorgenomen maatregelen volgens de Commissie bij aan de versterking van de gezondheidszorg en sectoren die hard zijn geraakt door de COVID-19-pandemie.

Het plan bevat hervormingen gericht op het vergroten van de doeltreffendheid van overheidsbestedingen, voornamelijk door uitgaven beter te classificeren. Hiernaast zal Polen een middellange termijn raamwerk voor het begrotingsbeleid invoeren en meer uitgaven onder de nationale uitgavenregel brengen, hetgeen bij zal dragen aan de stabiliteit van de overheidsfinanciën en het beperken van uitgavengroei. De hervorming om langer doorwerken aantrekkelijker te maken en daarmee de effectieve pensioenleeftijd te verhogen, moet verder bijdragen aan de houdbaarheid van de overheidsfinanciën.

De aanbevelingen rondom de arbeidsmarkt en onderwijs worden volgens de Commissie door het plan gedeeltelijk geadresseerd. Hierbij worden hervormingen voorgesteld ter verbetering van de houdbaarheid en toekomstbestendigheid van het pensioenstelsel. De hervormingen richten zich op het verhogen van de relatief lage pensioenleeftijd, het realiseren van meer kinderopvang en het stimuleren van flexibel werken en werken op afstand. Daaronder valt ook de mogelijkheid om langer door te werken dan de wettelijke pensioenleeftijd. De segmentatie van de arbeidsmarkt wordt tegengegaan door de afdracht van sociale premies verplicht te stellen voor (vrijwel) alle civielrechtelijke arbeidscontracten en een onderzoek te doen naar standaardisering van arbeidscontracten. Een hervorming van bijzondere pensioenregelingen (zoals in de landbouwsector) blijft achterwege, waardoor de potentiële bijdrage hiervan aan onder andere de arbeidsmobiliteit niet wordt benut. De Commissie verwacht dat de arbeidsmarkt zal profiteren van de gerichte en sectorale investeringen in het beroepsonderwijs.

Het Poolse herstelplan sluit met diverse investeringen en benodigde hervormingen aan bij de aanbevelingen rondom verduurzaming van transport en draagt bij aan de verkeersveiligheid, duurzame (stedelijke) mobiliteit en de ontwikkeling van de spoorwegen. De Commissie wijst daarbij op het belang van een eerlijke en transparante criteria voor de verdeling van de middelen en het tegengaan van ongelijkheid tussen regio's.

Polen wil met het plan werken aan onderzoek en innovatie. Het land wil onder andere uitwisseling van kennis tussen onderzoeksinstituten en met het bedrijfsleven vergroten en investeren in moderne laboratoria. Private investeringen worden gestimuleerd door het verminderen van administratieve lasten, het stroomlijnen van procedures en wetgeving en het verbeteren van de transparantie daaromtrent. Het bedrijfsleven kan daarnaast profiteren van de investeringen in omscholing van medewerkers en projecten voor modernisering van apparatuur en digitale infrastructuur. In het plan is volgens de Commissie beperkt aandacht voor verbetering van de toegang van het MKB tot financiering.

In reactie op de COVID-19-pandemie heeft Polen uitgaven gedaan die bijdragen aan de capaciteit van de gezondheidssector (o.a. personeel, ziekenhuizen en onderzoek), het tegengaan van de pandemie en het bieden van compensatie aan de meest geraakte sectoren en individuen. De investeringen zorgen voor een betere toegang tot, en een grotere weerbaarheid en doelmatigheid

van de gezondheidszorg, maar vergen een sterke betrokkenheid van belanghebbenden bij de hervormingen binnen de sector.

Het Poolse plan zet ook in op verbetering van de digitale vaardigheden en het aanjagen van digitalisering binnen bedrijven en de overheid. Het op te richten *Digital Competence Development Programme* zal aandacht hebben voor verschillende groepen in de samenleving (waaronder digibeten en personen met een verhoogd risico op uitsluiting). Daarnaast moet digitalisering binnen de publieke sector de kwaliteit van publieke voorzieningen en de communicatie tussen overheden en burgers en bedrijven verbeteren. Ook komen middelen beschikbaar voor infrastructuur om het verschil in de internetsnelheid tussen platteland en stedelijke gebieden te verkleinen, en het land klaar te maken voor 5G-netwerken.

De samenhangende hervormingen en bestedingen in energie, transport en waterbeheer adresseren volgens de Commissie de uitdagingen van Polen op het gebied van de groene- en digitale transitie en daarop gerichte landspecifieke aanbevelingen. Het plan zal bijdragen aan meer hernieuwbare energie, energie-efficiënte, duurzame mobiliteit en een minder CO₂-intensieve economie.

Het plan draagt volgens de Commissie eveneens bij aan de aanbevelingen gericht op het wetgevingsproces en het waarborgen van onafhankelijke rechtspraak, die moeten leiden tot een verbeterd investeringsklimaat. De voorgestelde hervormingen zien onder meer op vermindering van wetgeving via versnelde wetgevingsprocessen, het verrichten van effectenrapportages en publieke consultaties. De rechtsspraak moet profiteren van de hervormingen van de tuchtregels voor rechters en de mogelijkheid voor rechters om beslissingen van de *Disciplinary Chamber of the Supreme Court* onafhankelijk en onpartijdig te laten toetsen. Een bredere bespreking van de rechtsstatelijkheidsaspecten is opgenomen in de brief bij deze bijlage.

Volgens de Commissie bevat het plan voldoende maatregelen om de uitdagingen rond gendergelijkheid en gelijke kansen voor iedereen te adresseren. De projecten zijn van te voren getoetst op gelijkheidscriteria en deze criteria zullen ook in de implementatie van het plan worden meegenomen. Hierbij zullen ook het maatschappelijk middenveld en organisaties die fundamentele rechten en non-discriminatie bevorderen worden betrokken.

De Commissie is van oordeel dat het plan in voldoende mate zal bijdragen aan het effectief aanpakken van een significant deel van de uitdagingen die zijn geïdentificeerd in de landspecifieke aanbevelingen uit 2019 en 2020 en bijdraagt aan het herstel van de Poolse economie na de COVID-19-pandemie. Volgens de Commissie vormt het plan een adequate reactie op de sociale en economische situatie in Polen.

Mijlpalen en doelen

De hervormingen en investeringen vertalen zich in 283 mijlpalen en doelen. De mijlpalen en doelen zijn volgens de Commissie realistisch en voldoende ambitieus. De mijlpalen die horen bij de voorgenomen hervormingen zullen volgens de planning vooral in de eerste jaren behaald worden. Dit sluit aan bij het karakter van veel van de hervormingen, die de basis moeten leggen voor de investeringen. Aan het einde van de looptijd treedt een lichte accumulatie op van met name kwantitatieve doelen.

Controlesystemen

De monitoring en implementatie van het herstelplan bestaat uit twee delen: de verificatie door de partijen die verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van de investeringen en hervormingen; en de audits door een daartoe aangewezen afdeling van het Ministerie van Financiën in samenwerking met regionale kantoren. Het Ministerie van Ontwikkelingsfondsen en Regionaal Beleid coördineert de uitvoering van het plan. De Commissie oordeelt dat de interne controlesystemen robuust overkomen en met name het verificatieproces voor de mijlpalen en doelen goed is uitgewerkt. De Commissie oordeelt dat het wettelijke en institutionele raamwerk om corruptie te voorkomen en tegen te gaan grotendeels is ingericht, maar nog afhankelijk is van afronding van de bovenbeschreven hervormingen op het gebied van onafhankelijke rechtsspraak. De Commissie stelt dat afronding van de hervormingen ter verzekering van de financiële belangen van de Unie en instelling van het controlesysteem vooraf moeten gaan aan de eerste uitbetalingen.